

Afzender

Woo-desk
Woo.juridische-zaken.korpsstaf@politie.nl
088-9645051

VERZONDEN 26 JAN. 2024

Datum 25 januari 2024
Ons kenmerk 2024-000046 / 9882
Uw kenmerk

Behandeld door
Kopie aan
Bijlage(n)

Onderwerp Besluit op Woo-verzoek

Geachte heer ,

In uw verzoek van 27 december 2023, door mij ontvangen op 27 december 2023, heeft u mij gevraagd informatie openbaar te maken over burgerarrest.

Op 2 januari 2024 heeft u bericht ontvangen dat uw verzoek in goede orde is ontvangen. Daarbij is medegedeeld dat uw verzoek binnen vier weken na de ontvangst van verzoek wordt beoordeeld.

Op 11 januari 2024 is er contact opgenomen met betrekking tot de inhoud van uw verzoek. Hierbij heeft u uw verzoek verduidelijkt. U bent op zoek naar cijfers met betrekking tot burgerarresten vanaf het jaar 2003. Verder bent u ook op zoek naar welke informatie de politie heeft met betrekking tot de uitvoering en handhaving van burgerarresten. Tijdens dit gesprek is door de behandelaar van het verzoek aangegeven dat er een algemeen document is inzake burgerarrest. Dit document ontvangt u bij dit besluit.

1. Wettelijk kader

Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Wet open overheid (Woo).

2. Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek heb ik contact opgenomen met de inhoudsdeskundige en Bureau Managementinformatie (BMI) en is er een zoekslag gedaan naar het aantal burgerarresten dat heeft plaatsgevonden. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende termen: *Burgerarrest*, *Aanhouding* en *Aanhouding op heterdaad*.

3. Besluit

Ik besluit de door u gevraagde informatie openbaar te maken. Informatie met betrekking tot document 01 wordt volledig openbaar gemaakt. Verder worden de cijfers met betrekking tot het aantal burgerarresten openbaar gemaakt. Deze aantallen worden pas sinds 2012 bijgehouden. De politie had vóór 2012 geen gemeenschappelijk systeem waarin registraties plaatsvonden. Hieronder treft u de cijfers aan vanaf 2012.

Jaar	Aanhouding door burger
2012	21.673
2013	24.288
2014	24.321
2015	23.643
2016	22.824
2017	21.319
2018	20.473
2019	20.023
2020	14.321
2021	8.747
2022	9.780
2023	9.738

Op de gegevens is een aantal kanttekeningen van toepassing. Onder aanhouding door burger valt ook aanhouding door particuliere beveiliging of andere particuliere partijen.

De cijfers kennen een na-ijleffect, waardoor de cijfers op een later peilmoment hoger of lager uitvallen. Aantallen kunnen ook nog wijzigen als rollen van personen binnen de registratie wijzigen. Zo kan bijvoorbeeld iemands rol van verdachte gewijzigd worden naar die van betrokkene, waardoor het incident geen misdrijf meer betreft als er ook geen slachtoffer en geen aangifte is.

4. Wijze van openbaarmaking en publicatie

De documenten die openbaar worden, worden samen met deze brief per post aan u toegezonden.

Plaatsing op internet

Dit besluit en de informatie die voor iedereen gedeeltelijk openbaar wordt, worden op www.politie.nl gepubliceerd.

Vragen

Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen met de Woo-desk. Voor meer informatie over de Woo-procedure, kunt u kijken op www.politie.nl/woo/.

Met vriendelijke groet,

De korpschef van politie,
namens deze

M. de Vries MPA
Directeur Korpsstaf

Rechtsbescherming

Indien u zich niet kunt verenigen met de inhoud van dit besluit, kunt u in overeenstemming met de Awb binnen een termijn van zes weken na bekendmaking van dit besluit schriftelijk bezwaar maken. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan de korpschef, ter attentie van de Woo-desk, postbus 17107, 2502 CC Den Haag onder vermelding van het kenmerk van de politie zoals deze is vermeld in het colofon van het besluit.

Het bezwaarschrift moet ondertekend zijn en ten minste bevatten: naam en adres, dagtekening, omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht en de gronden van bezwaar. Er dient een volmacht te worden verstrekt, indien het bezwaarschrift niet door de belanghebbende, maar namens deze wordt ingediend.

De elektronische weg voor het indienen van een bezwaarschrift is niet geopend.

Beschrijf

Alle eenheden

Profiel

Algemeen

Standaard zoeken

Wetsanalyse: Artikel 53 Sv Aanhouden op heterdaad

Laatste wijziging: 17-03-2022

Validatie: Goedgekeurd door Juridisch Blauw

Artikel

Iedereen is bevoegd een verdachte aan te houden in het geval van **ontdekking op heterdaad** van een strafbaar feit de verdachte aan te houden (lid 1).

- De verdachte die is aangehouden door een ander dan een opsporingsambtenaar moet door die ander direct aan een opsporingsambtenaar worden overgeleverd.
  - Ook de bij de verdachte aangetroffen voorwerpen worden bij de opsporingsambtenaar afgegeven (lid 3).
- De opsporingsambtenaar die de verdachte bij ontdekking op heterdaad aanhoudt, brengt deze zo snel mogelijk naar de plaats voor verhoor, zodat deze kan worden voorgeleid aan de hofj of ovj (lid 2).
- De hofj/ovj beoordeelt bij de voorgeleiding de noodzaak van verdere vrijheidsbeneming op grond van 56a Sv (lid 4).

Begrippen

- Strafbaar feit** = zowel misdrijven als overtredingen.
- Heterdaad** = als het strafbare feit wordt ontdekt, terwijl het wordt begaan of direct nadat het begaan is (128 Sv). Zie hiervoor de wetsanalyse art. 128 Sv ontdekking op heterdaad.
- Verdachte** = personen waartegen, vóórdat de vervolging is begonnen, uit feiten of omstandigheden, een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit bestaat (27 Sv).
- Aanhouden** = de verdachte van zijn vrijheid beroven om hem voor de organen van politie of justitie te geleiden [1].
  - iemand daadwerkelijk vastpakken en meenemen of meevoeren naar een politiebureau geldt als aanhouding;
  - alleen de mededeling dat iemand is aangehouden, kan voldoende zijn om te spreken van een aanhouding [2];
  - de situatie dat twee agenten een verdachte op straat aantreffen en hem verzoeken mee te gaan naar het bureau, levert geen aanhouding op [2].
- Voorgeleiden** = de verdachte brengen/laten komen naar een plaats voor verhoor, zodat hij kan worden gehoord.
- Opsporingsambtenaar** = zie artt. 141 en 142 Sv.

Verdieping

1. Aanhouding

1.1 Verdachten

Alleen **verdachten** kunnen worden aangehouden. Dat wil zeggen: personen waartegen, vóórdat de vervolging is begonnen, uit feiten of omstandigheden, een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit bestaat (27 Sv).

1.2 Doel aanhouding op heterdaad

Het doel van aanhouden op heterdaad is het voorgeleiden (brengen) van de verdachte naar een plaats waar hij kan worden verhoord. Het heeft dus als doel om met betrekking tot het strafrechtelijk onderzoek, via verhoor opheldering te krijgen over de gronden van verdenking. Het doel van de aanhouding is bereikt als de verdachte op de plaats van verhoor aankomt.

- Vervolgens kan de verdachte worden opgehouden voor onderzoek, in verzekering worden gesteld, worden voorgeleid voor de RC vanwege een vordering tot inbewaringstelling of hij kan in vrijheid worden gesteld. De OvJ voor wie de verdachte wordt geleid of de OvJ die de verdachte zelf heeft aangehouden, kan oordelen dat hij het nodig vindt dat de verdachte in bewaring wordt gesteld. De OvJ leidt in dat geval de verdachte direct voor aan de RC (60 Sv) [3].

2. Ontdekking op heterdaad

Wanneer is sprake van ontdekking op heterdaad? Zie hiervoor de wetsanalyse artikel 128 Sv ontdekking op heterdaad.

3. Bevoegdheden bij aanhouden op heterdaad

3.1 Geweldsbevoegdheid

Met het aanhouden van een verdachte wordt bedoeld: de verdachte van zijn vrijheid beroven zodat hij voor de organen van politie of justitie kan worden geleid. Als de verdachte niet vrijwillig met opsporingsambtenaren meegaat, is het toegestaan om de verdachte, door middel van vastpakken en vasthouden, te dwingen om mee te gaan naar een plaats van verhoor. Bij de aanhouding op heterdaad mag door opsporingsambtenaren dus geweld worden gebruikt. Dit geweld moet binnen de grenzen van proportionaliteit en subsidiariteit blijven [4]. Een burger die een verdachte aanhoudt, mag bij die aanhouding ook geweld gebruiken. Dit geweld moet ook proportioneel en subsidiair zijn. Het is afhankelijk van de hoedanigheid of bijzondere

vaardigheden van de burger of meer van hem wordt verlangd op het vlak van proportionaliteit dan van een andere burger [5]. Van personen die bijvoorbeeld door '(vechtsport)ervaring' weten welke gevolgen het gebruik van geweld kan hebben, kan verwacht worden dat zij terughoudender omgaan met het gebruik van letsel-veroorzakend geweld, dan van personen die hier geen ervaring mee hebben.

3.2 De bevoegdheid tot aanhouden betreft geen bevel

De verdachte mag dus na de mededeling van aanhouding wegrennen. Hij overtreedt daarmee niet art. 184 Sr: niet voldoen aan ambtelijk bevel.

- **Wederspanningheid:** de verdachte die zich ook echt verzet nadat hij is vastgepakt, wordt vaak wel succesvol vervolgd wegens wederspanningheid (180 Sr) [7].

3.3 Inbeslagnemingsbevoegdheid

De opsporingsambtenaar kan de voor **inbeslagneming vatbare voorwerpen** die de verdachte bij zich heeft, **in beslag nemen** (95 Sv).

- De hofj/ovj voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan bij het **bestaan van ernstige bezwaren** tegen de verdachte, **in het belang van het onderzoek** bepalen dat de verdachte aan zijn **lichaam of kleding** wordt onderzocht (56 Sv) (zie ook wetsanalyse 56 lid 1 Sv en 56 lid 2 Sv).
  - In lid 3 van 53 Sv is te lezen dat degene die de verdachte heeft aangehouden de verdachte aan de opsporingsambtenaar overdraagt 'onder afgifte aan deze van bij de verdachte aangetroffen voorwerpen'. Degene die de verdachte heeft aangehouden kan dus wel bij de verdachte 'aangetroffen' voorwerpen aan de opsporingsambtenaar overdragen. [8].

3.4 Verschil bevoegdheden met betrekking tot aanhouden buiten heterdaad

Bij aanhouden op heterdaad heeft iedereen de bevoegdheid een verdachte aan te houden. Deze bevoegdheid mag door iedereen worden uitgevoerd, omdat er bij ontdekking op heterdaad vaak weinig twijfel is over wie de strafbare persoon is. Een voordeel bij aanhouden op heterdaad is dat op de plaats van het strafbare feit de bewijzen direct kunnen worden gevonden en veilig gesteld.

Als er geen sprake is van een heterdaadsituatie, is alleen een opsporingsambtenaar bevoegd om een verdachte buiten heterdaad aan te houden. Hiervoor is een bevel van de ovj vereist. Aanhouden buiten heterdaad kan alleen met betrekking tot een verdachte die wordt verdacht van een strafbaar feit, waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan (54 Sv en 67 lid 1 Sv) [6].

4. Voorgeleiding

4.1 Plaats van verhoor

De opsporingsambtenaar die de verdachte heeft aangehouden, brengt hem zo snel mogelijk naar de plaats voor verhoor, zodat hij kan worden voorgeleid aan de hofj/ovj (lid 2). Het verhoor van een aangehouden verdachte vindt zoveel mogelijk plaats op een plaats die is bestemd voor het verhoren van verdachten. Vaak is dit op een politiebureau. Het verhoor kan ook plaatsvinden op een andere plaats (dan een plaats die voor verhoor is bestemd), die door de hofj/ovj is aangewezen (27cb Sv). In de praktijk vinden verhoren in beginsel plaats op een politiebureau. Een andere locatie is bijvoorbeeld in een truck die is ingericht voor alcoholcontroles en mobiele politieposten bij grote evenementen. Deze locaties kunnen door de hofj worden aangewezen. In bijzondere gevallen kan een locatie ook incidenteel worden aangewezen, bijvoorbeeld een ziekenhuis [9]. Art. 27cb Sv is ook van toepassing op minderjarigen, waardoor het mogelijk is om minderjarigen op te houden voor onderzoek in bijvoorbeeld het ouderlijk huis (zie ook Wetsanalyse art. 56a Sv Ophouden voor onderzoek of in vrijheid stellen).

4.2 Doel voorgeleiding

Het doel van de voorgeleiding is het horen van de verdachte door de hofj/ovj. Daarnaast ontstaat de mogelijkheid om de rechtmatigheid en aanvaardbaarheid van de aanhouding te controleren. De voorgeleiding geeft ook een mogelijkheid om te beoordelen of voortzetting van de vrijheidsbeneming nodig is [10].

4.3 Ten spoedigste (lid 2)

De opsporingsambtenaar brengt de verdachte ten spoedigste over naar de plaats voor verhoor ter voorgeleiding. Het is erg afhankelijk van de omstandigheden van het geval wanneer is voldaan aan het vereiste 'ten spoedigste'.

4.4 Afzien van voorgeleiding

Met toestemming van de verdachte kan van de voorgeleiding worden afgezien. Hier moet wel terughoudend mee worden omgegaan, omdat het de belangen van de verdachte kan schaden. Een voorbeeld van een situatie waarin een verdachte wel van zijn voorgeleiding zou kunnen afzien, is wanneer de opsporingsambtenaar erachter komt dat hij 'de verkeerde' heeft aangehouden en de hofj van ver (of van huis) moet komen [11].

5. Tijdsduur aanhouding en voorgeleiding

Aan de opdracht tot voorgeleiding is voldaan als de verdachte naar een plaats van verhoor is gebracht [12]. Als er op dat moment geen hofj aanwezig is, dan heeft dat geen effect op de rechtmatigheid van de vrijheidsbeneming [13]. De aanhouding van een verdachte loopt door tijdens de periode dat hij wordt vastgehouden om hem voor te geleiden.

- De aanhouding stopt dus niet bij het vastpakken van de verdachte om hem aan te kunnen houden [14]. Als de verdachte op de plaats van verhoor aankomt, wordt de voorgeleiding gezien als beëindigd en moet worden besloten over het ophouden voor onderzoek. Zie voor de termijn voor ophouden art. 56a Sv.

6. Verschil aanhouden op heterdaad en staande houden

De staandehouding mag alleen door een opsporingsambtenaar worden uitgevoerd en alleen vanwege het vragen naar de persoonsgegevens van een verdachte (vaststellen identiteit). De opsporingsambtenaar kan wel eerst de verdachte staande houden en vervolgens aanhouden (52 Sv).

Bronvermelding

1. *Kamerstukken II 1913/14*, 286, 3, p. 77.
2. *Tekst & Commentaar Strafvordering*, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 2, geraadpleegd op 11-02-2020.

3. Wetboek van Strafvordering, A.L. Melai/M.S. Groenhuijsen e.a., 3 Algemeen bij: Wetboek van Strafvordering, Artikel 53 'Aanhouding bij ontdekking op heterdaad', geraadpleegd op 11-02-2020.
4. Wetboek van Strafvordering, A.L. Melai/M.S. Groenhuijsen e.a., 3 Algemeen bij: Wetboek van Strafvordering, Artikel 53 'Aanhouding bij ontdekking op heterdaad', geraadpleegd op 11-02-2020.
5. HR 5 maart 2019, ECLI:NL:HR:2019:304, r.o. 2.5.
6. Wetboek van Strafvordering, A.L. Melai/M.S. Groenhuijsen e.a., 3 Algemeen bij: Wetboek van Strafvordering, Artikel 53 'Aanhouding bij ontdekking op heterdaad', geraadpleegd op 11-02-2020.
7. Tekst & Commentaar Strafvordering, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 4, geraadpleegd op 11-02-2020.
8. Tekst & Commentaar Strafvordering, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 6, geraadpleegd op 11-02-2020.
9. *Kamerstukken II* 2014/15, 34159, 3, p. 22
10. Tekst & Commentaar Strafvordering, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 7, geraadpleegd op 11-02-2020.
11. Tekst & Commentaar Strafvordering, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 7.
12. HR 4 maart 1929, NJ 1929, p. 785, T&C Strafvordering, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 7, geraadpleegd op 11-02-2020.
13. HR 30 november 1931, NJ 1932, p. 447, T&C Strafvordering, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 7, geraadpleegd op 11-02-2020.
14. HR 30 november 1931, NJ 1932, p. 448, T&C Strafvordering, commentaar op art. 53 Sv, onderdeel 8, geraadpleegd op 11-02-2020.

Gerelateerd

Zoektermen:

aanhouding, aanhouding op heterdaad

« waakzaam en dienstbaar »